

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

2017-2018

1. Identificació del mòdul

1.1. Dades del mòdul

CICLE FORMATIU DE GRAU SUPERIOR DE FOTOGRAFIA (LOE)
MÒDUL MEF09-PROCESSOS FOTOGRÀFICS TRADICIONALS

Curs	Període	Hores setmanals	Nombre de crèdits ECTS
Segon	Segon	10	10

Departament: **Mitjans audiovisuals i fotografia**

Professorat responsable:

José Luis Martín García
Correu electrònic: jmartin@escoladisseny.com
Horari de tutories: --

Altres professors:

Cap de departament

José Luis Martín García
Correu electrònic: jmartin@escoladisseny.com
Horari d'atenció: ---

1.2. Contextualització del mòdul dins el pla d'estudis

Este módulo se justifica dentro del plan de estudios al ser el encargado de mostrar los procesos tradicionales fotográficos que hoy son una alternativa expresiva frente al hecho de la fotografía digital.

1.3. Requisits per cursar el mòdul: (Requisits previs, mínims o necessaris per cursar el mòdul i/o recomanacions, si escau)

Capacidad para la visión y reflexión sobre el fenómeno de la fotografía.
Una habilidad manual para la manipulación de productos y materiales fotográficos químicos

2. Normativa de referència

Real Decreto 596/2007, de 4 de mayo, por el que se establece la ordenación general de las enseñanzas profesionales de artes plásticas y diseño (BOE 25/05/2007).

Article 73 (programacions didàctiques) del Decret 120/2002 autonòmic (BOIB núm. 120, 05-10-2002).

3. Objectius d'aprenentatge del mòdul

1. Conocer y saber utilizar los materiales, equipos y técnicas que intervienen en los procesos fotográficos tradicionales.
2. Desarrollar procedimientos apropiados a la peculiaridad de cada proceso
3. Dominar con seguridad los distintos procesos propuestos
4. Analizar la aportación de los distintos procesos al trabajo personal del fotógrafo.
5. Transmitir ideas y mensajes a través de las características especiales de cada proceso.
6. Procesar imágenes a través de procesos tradicionales
7. Manejar y utilizar equipos y elementos necesarios que intervienen desde la toma hasta la plasmación de la imagen.
8. Conocer la normativa de seguridad del material utilizado.
9. Conocer las especificaciones y características técnicas de los materiales y equipos fotográficos tradicionales.
10. Dominar la terminología que acompaña a estos procesos

4. Continguts temàtics del mòdul *(distribuïts en unitats d'aprenentatge)*

4.1. Continguts temàtics

- 1.-La fotografia química. Negativo y positivo del siglo XIX al siglo XXI.
- 2.- Peculiaridades comunes de los procesos tradicionales. Uso de cámaras. Obtención del negativo. Positivado por contacto. Conservación.
- 3.- Emulsiones a base de sales de plata: Papel salado, albúmina
- 4.- Emulsiones a base de sales de hierro: cianotipia, kallitipia
- 5.- Emulsiones nobles a base de platino y otros: Platinotipia, paladiotipia
- 6.- Emulsiones pigmentarias: Goma bicromatada, carbón

4.2. Distribució temporal

Según horario

Mes	Dies	Unitat didàctica / continguts	Activitats d'aprenentatge	Procediments i tècniques d'avaluació
Febrero	12-16	Presentación		
	19-23	1.-La fotografía química. Negativo y positivo del siglo XIX al siglo XXI.	Negativo bn en distintos formatos y papeles tradicionales. Camara estenopeica y tradicionales	
	26-02			
Marzo	05-09	2.- Peculiaridades comunes de los procesos tradicionales. Uso de cámaras. Obtención del negativo. Positivado por contacto. Conservación.	Realización de negativos	
	12-16	3.- Emulsiones a base de sales de plata: Papel salado, albúmina	Realizacion de copias en papel salado	
	19-23			
	26-28			
Abril	09-13	4.- Emulsiones a base de sales de hierro: cianotipia, kallitipia	Realizacion de cianotipos en distintos formatos	
	16-20			
	23-27	5.- Emulsiones nobles a base de otras sales: Platinotipia, paladiotipia		
	30-04			
Mayo	07-11	6.- Emulsiones pigmentarias: Goma bicromatada, carbón	Realizacion de copias proceso goma bicromatada con distintos pigmentos	
	14-18			
	21-25			
	28-01	7.- Procesos fotomecánicos: fotograbado, fototipia, wodoodburytipia, otros.	Procesos alternativos naturales. Antotipia	
Junio	04-08			
	11-15	Exámenes y entregas		
	25-29	Exámenes y entregas extraordinarios		

5. Materials i recursos didàctics

5.1. Bibliografia bàsica

- Adams, Ansel. *El negatiu*. Madrid 2001 Omnicon
- Adams, Ansel, *La còpia*. Madrid 2001. Omnicon
- Antonini, Marco y otros. *Fotografia experimental*. Barcelona 2015. Blume
- Corral Fernández, Antonio *El laboratorio blanco y negro*. Barcelona 2000. GrisArt
- Crawford, William. *The Keepers of the Light*. New York 1979.
- Morgan & Morgan Ensor, Adrian. *Técnicas avanzadas de revelado y positivado*. Barcelona 2001
- James, Christopher- *Alternative Photographic Processes*. Boston 2015. Cengage Learning
- Langford, Michael, *Manual del laboratorio fotográfico*. Madrid 1994. Blume
- Mestre i Verges, Jordi. *Identificación y conservación de fotografías*. Gijón 2004
- Williams, Val. *Cuando la fotografía es un arte*. Barcelona 20012
- Zelich, Cristina. *Manual de técnicas fotográficas del siglo XIX*. Salamanca 1995. PhotoVision

5.2. Bibliografia complementària

- Hiscox-Hopkins. *Recetario industrial*. Barcelona 1994 GG

5.3. Altres recursos

- Visitas a empreses y fotògrafs
- Revistes y publicacions específiques
- Assistència a ferias, exposicions y eventos culturals relacionats con la especialitat
- Recursos online a través de la web de la assignatura com vídeos, documentals o pàgines web

6. Metodologia docent

6.1. Estratègies generals metodològiques

Se partirà de una metodologia expositiva y practica que ofrerà unos contenidos organizados que cubran los objetivos propuestos en este módulo.

Se tenderà a una participaci3n del alumno para que manifieste sus opiniones y argumentos en relaci3n con lo expuesto y realizado en clase a través de preguntas directas, debates, y comentarios argumentados.

La metodologia serà tambi3n activa y pràctica, adaptada al tipo de alumnado.

Clases presenciales. Exposici3n y debate de los trabajos. Trabajos pràcticos individuales.

Coloquio sobre los resultados obtenidos tanto individualmente como en grupo.

6.2. Organitzaci3n i tipus d'activitats d'aprenentatge

Los contenidos se desarrollarán con trabajos pràcticos casi semanales que se propondrán tanto verbalmente y con ayuda de medios audiovisuales o material de la escuela, así como con la entrega de una ficha donde se expone el contenido del trabajo, plazo de entrega, modo de presentaci3n, y criterios de correcci3n, ademàs de todo lo que se considere oportuno para la correcta comprensi3n y realizaci3n de la tarea a realizar.

6.3. Instal·lacions del centre i material

Aula que se pueda oscurecer y acceso a un reproductor de DVD y televisi3n o proyector de diapositivas y/o de vídeo. Acceso a ordenadores, pizarra digital. Laboratorio fotogràfico

6.4. Activitats interdisciplinàries

Se ajustarán durante el curso.

6.5. Activitats complementàries i extraescolars

Asistencia a exposiciones y visitas a archivos fotográficos con material histórico

6.6. Atenció a la diversitat

La *Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació* (Títol II, equitat en l'educació) tracta de l'atenció educativa diferent de l'ordinària: Necessitat Específica de Suport Educatiu (ANESE), una categoria única que inclou l'alumnat amb Necessitats Educatives Especials (NEE), l'alumnat amb Dificultat Específiques d'Aprenentatge (DEA), l'alumnat amb Altes Capacitats (AC), l'alumnat d'Incorporació Tardana (IT), i l'alumnat amb Condicions Personals o d'Història Escolar (CP/HE), però en principi per l'ensenyament obligatori.

Per altra banda, la normativa autonòmica que regula els ensenyaments artístics professionals d'arts plàstiques i disseny no preveu l'**atenció a la diversitat** ni les **adaptacions curriculars individuals** (ACI) a l'aula, tan sols l'article 13.2 del *Real Decreto 596/2007* estatal estableix que: "Els centres que imparteixin ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny desenvoluparan i completaran els currículums establerts per l'Administració educativa corresponent, mitjançant la posada en pràctica del seu projecte educatiu i la implementació de programacions didàctiques que prenguin en consideració les característiques del context social i cultural, les necessitats de l'alumnat, amb especial atenció als que presentin una discapacitat, i les possibilitats formatives de l'entorn".

Aquestes mesures administratives, que recorda la disposició addicional 1ª del *Real Decret 596/2007* estatal, es centren principalment en facilitar a l'alumnat els mitjans i recursos que siguin necessaris per accedir als ensenyaments artístics professionals d'arts plàstiques i disseny i cursar-los.

- Accés als estudis (article 17.1 del *Real Decret 596/2007* estatal).
- Convocatòria extraordinària (article 19.5 del *Real Decret 596/2007* estatal).
- Expedient acadèmic (article 20.2 del *Real Decret 596/2007* estatal).

En aquest context, sempre hem intentat donar a l'alumnat un **tracte individualitzat i personalitzat**, raó per la qual pensem que no és necessari adoptar mesures especials per atendre l'alumnat amb problemes d'aprenentatge i altres necessitats educatives específiques, en un sentit (discapacitat psíquica, sensorial o motora, trastorns greus de conducta) o en un altre (superdotació, sobredotació). No obstant això, demanem l'alumnat una adreça de correu electrònic per estar en contacte, enviar i rebre exercicis, atendre consultes puntuals, i poder donar una millor atenció personalitzada, aquesta vegada en línia.

En tot cas, en tractar-se d'ensenyaments artístics professionals de lliure elecció, entenem que no es poden fer **adaptacions curriculars significatives**, en el sentit d'adequar els objectius educatius, eliminar o incloure determinats continguts essencials, i modificar els criteris d'avaluació.

Per contra, entenem que sí són possibles les **adaptacions curriculars no significatives** (modificacions dels elements del currículum que no afecten a l'assoliment dels objectius d'aprenentatge) i les **adaptacions d'accés al currículum** (elements organitzatius, recursos de tot tipus d'optimització d'aquests), en el marc del *Decret 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics* a les Illes Balears.

De fet, l'article 20.2 (documents bàsics d'avaluació i mobilitat dels ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny) del *Real Decret 596/2007* estatal explica que les mesures d'adaptació curricular han de constar a l'expedient acadèmic de l'estudiant (si escau). Per altra banda, no s'ha de confondre l'**adaptació curricular no significativa** de la qual parlem amb l'adaptació a la que fa referència l'article 21 del *Real Decret 596/2007* estatal està referida a l'**adaptació per trasllat d'expedient acadèmic** a un centre d'altra administració educativa.

7. Criteris, procediments i instruments d'avaluació i qualificació

(L'avaluació del procés d'aprenentatge de l'estudiant es basarà en el grau i nivell d'adquisició i consolidació dels objectius establerts d'acord amb el perfil professional del títol)

7.1. Criteris d'avaluació generals del departament (si és el cas):

7.2. CA/Criteris d'avaluació del mòdul:

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Manejar los equipos fotográficos y procesar las imágenes con dominio técnico.
2. Organizar, planificar y llevar a cabo los trabajos fotográficos con el nivel de calidad exigible profesionalmente.
3. Realizar y producir imágenes teniendo en cuenta los distintos acabados de cada proceso
4. Justificar los distintos procesos para obtener un resultado final adecuado
5. Controlar los procesos con seguridad y limpieza en el laboratorio y taller

7.3 Procediments i tècniques d'avaluació i criteris de qualificació o ponderació (ordinària, anual/febrer/juny)

Procediments i tècniques d'avaluació	Tipus (*)	Criteris d'avaluació	Criteris de qualificació o ponderació	
			Avaluació continua / complementària	Avaluació final
<i>Tècniques d'observació (registres, llistes de control, etc.)</i>	NR	Iniciativa, interès y participación activa en el desarrollo de la clase. Tener un comportamiento adecuado en formas y expresiones. La falta de más de-----días de clase conlleva la pérdida de la evaluación continua.	10%	
<i>Treballs i projectes</i>	R	Cada proyecto se corregirá individualmente. Para superar el módulo todos tienen que estar aprobados. La no entrega de cuatro proyectos conlleva la pérdida de la evaluación continua.	90%	100%
Total			100 %	100 %

*Aquest camp s'utilitza per especificar el tipus o caràcter de l'activitat d'avaluació: NR (no recuperable) o R (recuperable).

7.4. Criteris, procediments i instruments d'avaluació d'alumnes amb el mòdul pendent (extraordinària, setembre)

Procediments i tècniques d'avaluació	Tipus (*)	Criteris d'avaluació	Criteris de qualificació o ponderació
<i>Treballs i projectes</i>	NR	Se entregarán los proyectos no presentados y no superados o los nuevos propuestos para esta convocatòria.	100%

*Aquest camp s'utilitza per especificar el tipus o caràcter de l'activitat d'avaluació: NR (no recuperable) o R (recuperable).

8. Altres observacions

(si és el cas)